

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 14 september 2021

Onderwerp: Programma Natuurnetwerk 2022

Kenmerk: 1659396/1678605

Bijlagen:

- Programma Natuurnetwerk 2022

1. Inleiding

Dit Programma Natuurnetwerk (PNN) levert de verantwoording over de voortgang en programmering van het werk aan het Natuurnetwerk Nederland. Het komt in de plaats van het Programma Natuurontwikkeling (PNO).

Het Programma Natuurnetwerk (PNN) biedt een overzicht van de verschillende gebieden, de opgaven in deze gebieden en de voortgang van de uitvoering. De focus ligt in eerste instantie op de afronding van het Natuurnetwerk. Dit gebeurt in combinatie met de gebiedsgerichte aanpak stikstof en de natuurherstelmaatregelen, die deels gefinancierd worden via het Programma Natuur. Het programma Groene Uitweg, waarvoor een herprogrammering heeft plaatsgevonden, is eveneens opgenomen in dit PNN.

Het Programma Natuurnetwerk is modulair van opbouw. Andere opgaven, zoals bijvoorbeeld de bossenstrategie of het tegengaan van bodemdaling, zullen de komende jaren aan het PNN worden toegevoegd, zodat een steeds completer beeld ontstaat. Omdat aan de uitwerking van deze opgaven nog gewerkt wordt, zijn deze nu nog niet in het PNN opgenomen.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

In dit programma beschrijven we welke fysieke projecten we uitvoeren voor herstel en versterking van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Belangrijke doelstelling van het PNN is het afmaken van het Natuurnetwerk Nederland. Om uiterlijk in 2027 tot afronding van het Natuurnetwerk te komen, is in 2020 door Gedeputeerde Staten de ‘Realisatiestrategie NNN’ vastgesteld. Hierin is beschreven op welke wijze de provincie zorgt voor tijdige afronding van het Natuurnetwerk. Eén van de speerpunten van de strategie is het starten van de gebiedsgerichte planvorming in 25 deelgebieden. Deze gebiedsindeling vormt de basis voor het integraal gebiedsgericht werken. In dit PNN wordt deze gebiedsindeling aangehouden voor het in beeld brengen van opgaven, verantwoording en programmering.

In of nabij Natura 2000-gebieden hangt de restantopgave van het Natuurnetwerk samen met de gebiedsgerichte aanpak stikstof, de beheerplannen Natura 2000 en het Programma Natuur. Hier voert de provincie zelf de regie op het integrale gebiedsproces. In de andere gebieden zijn provinciale gebiedsregisseurs actief om de Natuurnetwerk-opgave te realiseren. Dat kan door de natuuropgave te laten meeliften met initiatieven en projecten uit de regio, of door zelf projecten op te starten om het netwerk af te ronden.

Motie “Bescherming kwetsbaarste eerst”

PS hebben op 17 mei 2021 de motie ‘Bescherming kwetsbaarste eerst’ aangenomen (M54-2021). Deze motie roept ons college op extra aandacht te besteden aan de kwetsbaarste natuurdoeltypen per gebied. Deze oproep sloot goed aan bij het beleid dat wij voeren ten aanzien van het Natuurnetwerk, Natura2000-gebieden en de stikstofaanpak. Wij hebben op twee manieren uitvoering gegeven aan deze motie.

Allereerst hebben wij in onze aanvraag naar het ministerie van LNV voor financiering binnen het Programma Natuur, natuurherstelmaatregelen opgenomen die zich specifiek richten op de kwetsbaarste natuurdoeltypen van elk gebied. Voorbeelden hiervan zijn (hydrologische) systeemmaatregelen in de Oostelijke Vechtplassen ten behoeve van onder andere veenmosrietland en blauwgrasland en vernatten en dynamiseren van diverse duingebieden (o.a. de Dennen op Texel, de zeereep ten noorden van Castricum), ten behoeve van vochtige duinvalleien en grijze duinen. Voor de tweede ronde aan financiering binnen het Programma Natuur richten wij ons specifiek op systeemherstelmaatregelen. De kwetsbaarste natuurdoeltypen hebben daar vooral baat bij, omdat deze typen het meest kritisch zijn voor wat betreft de standplaatscondities en daarom een goed functionerend systeem nodig is voor het duurzaam behoud van deze natuurdoeltypen. Onderzoek naar welke systeemherstelmaatregelen het meest effectief zijn, wordt uitgevoerd tijdens de eerste ronde van het Programma Natuur, in samenspraak met onder andere de terrein-beherende organisaties.

Ten tweede werken wij aan de analyse voor “Lokaal Doelbereik”. Lokaal Doelbereik beoogt in kaart te brengen wat de toestand is van elk habitatype binnen een Natura 2000-gebied, wat de belangrijkste drukfactoren zijn en wat het toekomstperspectief van het betreffende habitatype is. Met de informatie uit Lokaal Doelbereik kunnen wij bepalen welke natuurdoeltypen het meest kwetsbaar zijn voor specifiek de drukfactor stikstof. Hiermee kunnen we in onze gebiedsgerichte

aanpak sturen op die stikstof-reducerende maatregelen die voor de kwetsbaarste natuurdoeltypen het meest bijdragen.

Gelet op deze werkwijze, waarover wij in dit PNN en in de PNN's die de komende jaren zullen worden opgesteld verantwoording zullen afleggen, vragen wij uw Staten de motie als afgedaan te beschouwen.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Hoofdstuk 4 van het PNN heeft betrekking op de financiën. Korteheidshalve wordt hier verwezen naar de inhoud van dit hoofdstuk. Binnen het groene domein worden investeringsprojecten (zoals verwerving en inrichting van NNN en kwaliteitsimpulsen in bestaande natuurgebieden, zoals de Natura2000-gebieden) voornamelijk gefinancierd uit de Reserve Groen, de Reserve Groene Uitweg en de Reserve Oostelijke Vechtplassen.

De Reserve Groen wordt jaarlijks gevuld met middelen uit het provinciefonds en met middelen die worden gegenereerd met de verkoop van provinciale gronden die wij bij de decentralisatie van het natuurbeleid van het Rijk hebben overgenomen. Daarnaast worden incidenteel stortingen gedaan, zoals bijvoorbeeld is gebeurd op basis van het Coalitieakkoord 2019-2023. Naast onze eigen reserves zijn er in het recente verleden ook geoormerkte Rijksbudgetten beschikbaar gekomen die deels ten goede zullen komen aan het NNN, bijvoorbeeld voor het Programma Natuur (zie voor een volledig overzicht hoofdstuk 4, paragraaf 4.4 van het PNN). Waar mogelijk en aan de orde, zullen deze worden gekoppeld aan projecten en/of de restantopgave. Bovendien vindt momenteel overleg plaats tussen Rijk en provincies ten aanzien van een tweede tranche Programma Natuur, waarbij vanaf 2024 in nieuwe rijksmiddelen zijn voorzien. Zodra hierover duidelijkheid is, zullen we dit in het PNN verwerken.

De uit dit PNN voortkomende onttrekkingen uit de reserves zijn meerjarig geraamd in de Begroting 2022. Met de huidige raming t.l.v. de Reserve Groen wordt vanaf medio 2025 een tekort voorzien. De extra storting van € 43 miljoen, eerder dit jaar (zie Eerste Begrotingswijziging 2021, OD 5.1.1. pag. 23), heeft ervoor gezorgd dat in deze collegeperiode en in 2024 voldoende middelen beschikbaar zijn. Of dit tekort ook daadwerkelijk medio 2025 optreedt, hangt af van vele factoren, zoals de voortgang van de projecten, eventuele aanpassingen in de kostenramingen (die in sommige gevallen nog vrij rudimentair zijn geraamd, omdat het gaat om kosten die nog niet exact bepaald zijn) en het beschikbaar komen van extra middelen vanuit het Rijk (zie hierboven). De stand van de Reserve Groen wordt nauwkeurig gemonitord en deze wordt jaarlijks verwerkt in de Jaarstukken en het PNN. Uw Staten zullen hierover jaarlijks bij de Jaarstukken en het PNN worden geïnformeerd. Vooralsnog zijn er voor de komende jaren voldoende middelen om de in het PNN genoemde projecten te dekken. Indien nodig zullen wij op termijn besluiten aan uw Staten voorleggen om met een eventueel dekkingstekort om te gaan. Er zijn dan verschillende maatregelen denkbaar, variërend van het vrijmaken van extra financiële middelen tot het aanpassen van het ambitieniveau.

Communicatie en participatie

Het concept van het PNN is aan alle Noord-Hollandse gemeenten, waterschappen, beheerders van (agrarische) natuurgebieden en recreatiegebieden en een groot aantal belangenorganisaties

gezonden, met het verzoek om een reactie. Deze reacties, deels over inhoud, deels over samenwerkingsmogelijkheden, hebben in een aantal gevallen geleid tot aanpassing van de teksten.

4. Proces en procedure

Na besluitvorming door uw Staten zal het Programma Natuurnetwerk 2022 aan onze partners in het veld worden gestuurd. Tevens zal het PNN worden gepubliceerd en via de provinciale website beschikbaar worden gesteld.

Het PNN heeft voor derden geen directe juridische gevolgen. Tegen de vaststelling van het PNN kan dan ook geen bezwaar/beroep worden aangetekend.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 59-2021

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 14 september 2021;

gelet op

- de wenselijkheid om goed zicht te houden op de voortgang van de realisatie van het Natuurnetwerk, de natuurherstelmaatregelen en de stikstofaanpak;
- de bevoegdheid van Provinciale Staten om jaarlijks een programma hiertoe vast te stellen;

besluiten:

1. Het Programma Natuurnetwerk 2022 vast te stellen.

Haarlem, 15 november 2021

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, wnd. statengriffier